

РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ПОДОЛАННЯ КРИЗОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ТА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЙОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ

Враховуючи сьогоденішню економічну ситуацію в Україні, яку можна охарактеризувати як кризову, що зумовлена неспроможністю промислових підприємств ефективно функціонувати та нарощувати потенціал. Одним із найважливіших завдань розвитку потенціалу є його структурна перебудова, що здійснюється за допомогою ефективного управління процесом реструктуризації промислового підприємства.

Термін «реструктуризація» (лат. «ге» – префікс, який означає зворотну або повторну дію, і «structura» – внутрішня будова чого-небудь, певний взаємозв'язок складових частин цілого) буквально означає «зміну структури чого-небудь»[1].

Відповідно до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», реструктуризація підприємств – це здійснення організаційно-господарських, фінансово-економічних, правових, технічних заходів, спрямованих на реорганізацію підприємства, зокрема шляхом його поділу з переходом боргових зобов'язань до юридичної особи, що не підлягає санації, якщо це передбачено планом санації, на зміну форми власності, управління, організаційно-правової форми, що сприятиме фінансовому оздоровленню підприємства, збільшенню обсягів випуску конкурентоспроможної продукції, підвищенню ефективності виробництва та задоволенню вимог кредиторів [2].

Основною метою реструктуризації є поступова гармонійна трансформація підприємства, спрямована на підвищення ефективності його виробничої діяльності та конкурентоспроможності. Відповідно, реструктуризацію підприємства можна розглядати як постійно еволюціонуючий процес перетворень на підприємстві шляхом комплексного впровадження необхідних дій, різних за видами та формами, спрямованих на подолання кризових явищ і подальший розвиток підприємства.

Найчастіше основними причинами впровадження процесів реструктуризації на підприємстві виступають:

- фізичне та моральне старіння активів підприємства;
- зростання собівартості продукції відносно її ціни;
- недосконалість системи організації та управління підприємством в сучасних ринкових умовах;
- зниження попиту або ж його відсутність на ринку виробничої товарної маси [3].

Задля підвищення ефективності роботи, а в свою чергу і підвищення конкурентоздатності та збільшення прибутковості промислових підприємств необхідно проводити реструктуризації не лише на неспроможних, а й нормально працюючих підприємствах.

Реструктуризація в повній мірі функціонуючого підприємства має свого роду профілактичний характер для попередження можливих криз в майбутньому та спрямовується на збереження прибутків, а у разі застосування вдалих короткострокових стратегій й збільшення прибутків.

При реструктуризації неспроможних підприємств варто застосовувати середньострокові цілі – відновлення платоспроможності, перетворення на нормально функціонуюче підприємство, а в негативному варіанті – повна його ліквідація [3].

Реструктуризація – це процес, який повинен враховувати безліч обмежень і специфіку тієї компанії, в якій він проводиться. Проводити його необхідно, маючи чіткі цілі, концепцію реструктуризації, розуміння кожного з її етапів і методів, за допомогою яких необхідно діяти. До найбільш важливих факторів, зміна яких може з'явитися підставою для реструктуризації, належать вибір нової організаційної структури управління, радикальний перегляд складу та структури інвестицій підприємства й ін.

Процес реструктуризації промислових підприємств полягає у залученні кредитних та інвестиційних ресурсів, пошуку партнерів для спільного бізнесу, розширенні і укрупненні

виробництва, впровадженні новітніх технологій, диверсифікації та демонополізації виробництва, подрібненні майнового комплексу підприємства на окремі [1].

Основними цілями реструктуризації є:

- поліпшення економічних і фінансових показників діяльності підприємства на короткострокову і довгострокову перспективу;
- залучення довгострокових зобов'язань; збільшення ринкової вартості власного капіталу компанії (акцій компанії);
- посилення конкурентоспроможності продукції на ринку;
- розширення існуючого або завоювання нових ринкових сегментів;
- уникнення банкрутства.

Реструктуризація компанії може включати такі етапи:

1. Аналіз результатів господарської діяльності підприємства;
2. Визначення та аналіз проблем функціонування та обґрунтування доцільності реструктуризації;
3. Діагностика зовнішнього середовища підприємства;
4. Оцінка поточної конкурентної позиції на ринку;
5. Формування потенційних стратегічних можливостей здійснення внутрішніх реструктуризаційних заходів;
6. Розробка проекту та основних напрямів реструктуризації, формулювання цілей, задач та визначення методів її проведення [4].

Кінцева мета оцінки ефективності реструктуризації завжди полягає у тому, щоб обґрунтувати прийняття яких-небудь управлінських або інвестиційних рішень. Оскільки більшість із них припускає деякий ступінь невизначеності й ризику, оцінка буде залежати, головним чином, від розуміння бізнесу, галузі й загальної економічної ситуації.

Процес реструктуризації передбачає не часткові зміни деяких складових структури підприємства, а комплексне перетворення усієї господарської системи підприємства, що формується під впливом факторів зовнішнього і внутрішнього середовищ. Проведення ефективних реструктуризаційних заходів спрямоване на збереження або забезпечення здатності підприємства до стійкого розвитку в умовах високого рівня невизначеності та нестабільності бізнес-середовища [1].

Таким чином, реструктуризація підприємства є тривалим процесом, який здійснюється за допомогою спеціалістів різного профілю і спрямований на підвищення ефективності діяльності підприємства та адаптацію до нових ринкових умов.

Список використаних джерел:

1. Гарафонов О.І., Черташ А.В. Особливості здійснення реструктуризаційних змін на вітчизняних підприємствах // Молодий вчений. – 2014. – №5. – С. 82–85.
2. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». [Електронний ресурс]: Закон України від 14.05.1992 № 2343–ХІІ. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>.
3. Круш П.В., Якименко Р.А. Реструктуризація як фактор підвищення ефективності діяльності ПАТ «Київхліб» // Ефективна економіка. – 2016. – №10. – С. 32–37.
4. Селівестрова Л.С. Реструктуризація як засіб подолання кризових явищ на підприємстві // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – №4. – С.37–44.